

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo: 15.20 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Dva svetova v vojnem viharju

Italija in Nemčija sta napovedali vojno Zedinjenim državam — Na Beneškem trgu in v Krollovi operi je narod potrdil, da se bo 250 milijonov ljudi borilo do kraja za novi red

Rim, 12. dec. s. Zgodovinski dogodek, ki ga je včeraj preživel Rim in z njim vsa Italija na Beneškem trgu, je prišel najprej do izraza že v manifestacijah navdušenja, ki so jih priredili v dopoldanskih urah pred nemškimi in japonskimi veleposlaništvom. Cele reke ljudstva so se spontano zlele pred palačo diplomatskih zastopstev zaveznikov sil in pred njimi izpričale enodušno in navdušeno solidarnost italijanskega naroda. Na hišah so se pričele pojavljati zastave vseh treh zaveznikov. Na univerzi so prekinili predavanja. Ko se je prenehal pouk tudi na srednjih šolah in se je ustavilo delo po uradih, so se množice vse bolj povečale in zgrnile v centralne predele mesta.

Okrog poldne je fašistična zveza po radiju sklicala ljudi k zborovanju na Beneškem trgu. Dogodek, ki ga je vse pričakovalo, je tako dobil svojo prvo konkretno obliko. Bilo je že nekaj časa v zraku, že od trenutka, ko se je Japonska odločila, reagirati na nizkotne rooseveltove pokeske, da bo prišlo do odločne in solidarnosti intervencije ob strani naroda vzhajajočega sonca. Po vsem mestu je zaplapolala nešteto zastav. Tik pred 15. uro so razvili trobojnice tudi na balkonu Beneške palače. Na prostranem Beneškem trgu se je trlo ljudi. Med njimi je bilo opaziti oddelke nemških mornarjev in vojakov. Na trgu so se zbrala vsa fašistična zastopstva naroda, članj velikega fašističnega sveta in vlade, direktorji stranke, zastopniki senata, fašistične in korporacijske zbornice in italijanske akademije.

Navdušenje množic je vedno bolj narasčalo. Velno znova so skandirale Ducejevo ime ter vzklikale Hitlerju in mikadu. Na ta način so dokazale, da se zavedajo in obvladajo svojo usodo. Malo pred 15. uro so se pripeljali v Beneško palačo nemški in japonski poslaniki, zunanji minister Ciano ter Tajnik Stranke Sereno, ki jih je Duce takoj sprejel. Tik pred tem je bila napovedana vojna Zedinjenim državam.

Ob 15. se je Duce podal na balkon palače in množice so ga sprejele z nepopisnim navdušenjem. Ko je Tajnik Stranke s pozdravom Duceju otvoril zborovanje, vzklikanja ni hotelo biti ne konca ne kraja. Nazadnje je Duce spregovoril in dejal:

Ducejev govor

Tovariši! To je nov dan slovesnih odločitev v zgodovini Italije in v vrsti spominov vrednih dogodkov, ki bodo dali zgodovini kontinentov novo smer (odobravanje). Silni jeklenega pakta, fašistična Italija in narodno-socialistična Nemčija (navdušene ovacije), ki sta vedno tesneje združeni, korakata sedaj ob strani junaške Japonske (vilharno pritrdjevanje in dolgo vzklikanje Japon-ski) proti ameriškim Zedinjenim državam (dolgo življenje). Trojni pakt je postal vojaška zveza, ki drži okrog svojih praporov 250 milijonov ljudi (vzklikanje), pripravljenih na vse, da le zmaga (navdušeno vzklikanje Duceju).

Ne os ne Japonska nista hoteli razširjati vojne. Ena mož, en sam človek, avtentičen in demokratični despot (dolgo in močno življenje) je z neskončno vrsto izjav skrajno premišljeno prevaral prebivalstvo svoje lastne dežele, ker je hotel vojno in jo je od dne do dne z vražjo vztrajnostjo tudi pripravljal (življenje).

Silni udarci, ki so bili na neskončnih predelih Tihega oceana že prizadejani ameriškim silam, kažejo, kakšnega kova so vojniki dežele vzhajajočega sonca

(množica znova dolgo vzklikala in aplavdira Japon-ski). Pravim vam in vi čutite, da je privilegij boriti se skupaj z njimi. Danes je vsa trojna zveza z vsemi svojimi moralnimi in materialnimi sredstvi močeno orožje vojne in zanesljiv porok zmage, jutri bo graditelj in organizator pravičnega mira med narodi.

Italijani in Italijanke! Se enkrat na noč! Izkažite se vredne te velike ure! Zmagali bomo!

Cele minute je množica še vzklikala Ducejeve zadnje besede: Zmagali bomo! S svojimi navdušenimi ovacijami je še ponovno priklicala Duceja na balkon. Poleg njega sta se ponovno pojavila pred njim nemški in japonski poslaniki.

Vojna napoved

Rim, 11. dec. s. Danes ob 14.30 je minister za zunanje zadeve grof Galeazzo Ciano sprejel v palači Ghigi poveljatelja ministra Zedinjenih držav Severne Amerike in mu podal naslednjo izjavo:

Nj. Vel. Kralj in Cesar izjavlja, da se Italija smatra od danes naprej v vojnem stanju z Zedinjenimi državami Severne Amerike.

bine, jaz pa sem sin ubogih ljudi in sem bil prisiljen služiti si kruh v potu svojega obraza. Ko sem takoj po svetovni vojni ležal bolan v neki poljski bolnici, je Roosevelt služil milijone dolarjev s spekulacijami na račun inflacije v Nemčiji. Bil je izvoljen za predsednika skoraj ob istem času ko sem po volji vsega nemškega naroda prevzel velikansko nalogo, rešiti Nemčijo, jo obnoviti, osvoboditi. Tudi Zedinjene države so preživljale tedaj gospodarsko krizo, a kaj je Roosevelt storil? Nč! Zaradi tega je bil prisiljen najti izhod s pričetkom prevratne vojne politike.

Tu je Hitler orisal posamezne faze te politike. Rooseveltova metoda se ni razlikuje od Wilsonove metode. Oba sta se proklamirala za zaščitnika reda, pravice in mira. Tipični dokument te farizejske metode je Rooseveltov poziv Duceju in meni dne 5. aprila 1939. Ob pričetku konflikta, ko je vstopila Poljska po svoji krivdi v vojno, se je Roosevelt popolnoma razkrinkal. Hitler je nato govoril o Rooseveltovem delovanju v zadnjih mesecih. Od revizije zakona o nevtralnosti do prepustitve 50 rusilcev Angliji, od ameriške pomoči angleški mornarici do zasedbe Grönlandije in Islandije.

Na strani Japonske

Predmet te izjave in napadalne politike nista bili samo Nemčija in Italija, temveč tudi Japonska in enake metode in

Izjava japonskega zunanjega ministra

Tokio, 12. dec. s. Zunanji minister Togo je v razgovoru z novinarji o vojni napovedi Italije in Nemčije Zedinjenim državam izjavil: Ta dogodek odpira skupno s čudovitimi uspehi imperialnih vojnih sil svetlo bodočnost japonskega imperija, ki hoče odločno sodelovati pri zgraditvi novega reda na svetu. Zunanji minister je poudaril, da so tri sile s sklenjenim sporazumom izrazile svojo namero, da nadaljujejo skupno vojno proti Ameriki in Angliji do slavne zmage. Ko je svet na odločilnem prevratu, kakršnega še ni bilo v zgodovini, Japonska z zadovoljstvom ugotavlja, da je na pohodu k zgraditvi novega sveta na osnovi pravice in morale v tesnem sodelovanju s svojima zaveznikoma, Italijo in Nemčijo.

Veleposlanik Ošima

Berlin, 12. dec. s. Japonski poslanik v Berlinu general Ošima je podal novinarjem sledeče izjave:

Nemčija, Italija in Japonska so podpisale sporazum svetovne zgodovinske važnosti. Na podlagi tega sporazuma bodo tri sile v tesnem bratstvu orožja zgradile nov svet. Ta zveza pomeni končno zmago na vzhodu in na zapadu. Že v prvih borbah proti Zedinjenim državam smo dosegli velike uspe-

sredstva ter sistemi so se izvajali proti Japonski. Vi vsi ste z zadovoljstvom doznali, da je Japonska izgubila končno potrpljenje in se zatekla k orožju. Poslednji Rooseveltov cilj je znan. Uničiti hoče državo za državo, da bi mogel potem popolnoma izvesti svoje načrte o svetovni diktaturi. Toda ta cilj ne bo dosežen.

Nemčija in Italija sta zaveznici Japonske in danes se postavljata na njeno stran, da preprečita uveljavitev zločinskega načrta. Zato smo danes izročili potne liste zastopnikom Zedinjenih držav, obenem z noto, v kateri so navedeni razlogi, zaradi katerih se Nemčija od danes smatra v vojnem stanju z Ameriko. Po čitenu te note ter zavezniške pogodbe z Italijo in Japonsko, je Hitler končno naglasil, da je vses nemški narod najtrdnjeje prepričan, da bodo konstruktivne sile nove Evrope in Azije premagale skupnega sovražnika. Poslednji cilj je novi red.

Hitlerjev govor so poslušalci sprejeli z veličastno manifestacijo navdušenja, nakar je kratko govoril maršal Göring. Po krivdi Rooseveltovi, je dejal, in po krivdi njegove izjave in napadalne politike smo končno pred novim svetovnim konfliktom. Dva svetova sta v borbi. Na eni strani so konstruktivne sile. Glede konca v tej borbi ne more biti dvoma. Zmaga je zagotovljena.

Veleposlanik Horikiri

Rim, 12. dec. s. Japonski veleposlanik Horikiri je izjavil zastopnikom agencije Stefani: Italija, Japonska in Nemčija, trije veliki narodi, so z naznanjenim vojaškim sporazumom še bolj ojačali svoje odnose ter so pričeli skupno borbo za doseg skupne neizbežne zmage. Mišljam, da je dosežen sporazum velikega pomena, ker je realiziral dudi trojnega pakta v jeklenem paktu. Tudi po vojni bo ta pakt imel svojo vrednost pri ustvarjanju našega velikega idealizirane novega reda na svetu.

Solidarnost Madžarske

Budimpešta, 12. dec. s. Zunanje ministvo je objavilo: Kakor je znano, sta italijanska in nemška vladi objavili vojno stanje z Zedinjenimi državami. Kraljeva madžarska vlada, zvesta duhu trojnega pakta, potrjuje svojo popolno solidarnost s silama osi. Ministrski predsednik in zunanji minister Barossy je odredil, da se takoj izročijo potni listi ameriškega poslaniku v Budimpešti. Odpoklican je bil obenem madžarski poslanik v Washingtonu.

Zavezniška pogodba

Rim, 12. dec. s. Nova zavezniška pogodba med Italijo, Nemčijo in Japonsko, ki je bila včeraj sklenjena v Berlinu, se glasi:

Politika predsednika Roosevelta je imela v zadnjih letih v tesni zvezi z Anglijo točno določen cilj, da ustvari in ohrani v opresivni obliki oblast nad vsemi svetovnimi viri, da odvzame italijanskemu, nemškemu in japonskemu narodu sleherni možnost in prekriza sleherni pot, da bi same poskrbele za svoje elementarne potrebe dela in življenja. Ta politika, ki so jo Zedinjene države in Anglija vztrajno in zagrizeno vodile, je prišla do izraza v stalnem odporu proti temu, da bi se omogočila legitima revizija svetovnega položaja, sprito katere bi bilo mogoče ustvariti nov red sodelovanja med narodi, ki bi imel nujno za osnovo pravičnejšo razdelitev svetovnih rezerv v skladu s potrebami teh narodov.

V evropski vojni je predsednik Roosevelt jasno zavzel sovražno stališče nasproti osim silama. Ni okleval pred nobeno pobudo in pred nobenimi ukrepi, pred nobeno grožnjo, ki ne bi bile neposredno naprjene proti temi silama. Nešteto je primerov odkritega gaženja mednarodnega prava, ki jih je odredil in izvršil proti Italiji in Nemčiji. Navest je treba le naslednja, s katerimi je omejil ali celo odpravil lastninsko in osebo svobodo italijanskih in nemških podanikov, odredil za plembo italijanskih ladij v severnoameriških lukah, obsodbe in internacije tem ladjam pripadajočih posadk, izdal povelje ameriški mornarici, da v naprotju s sleherno pravno odredbo, napade italijanske in nemške ladje in jih uniči. Člani ameriške vlade so se celo upali ponesti se z vojnimi dejanji proti ladjam osi, z napadi in potapljanjem naših podmornic. Odgovorni ameriški elementi so celo ponovno in odkrito napovedali načrte za napad na Italijo in Nemčijo in v Zedinjenih državah je bil še pred kratkim objavljen neovržen dokument, ki je razkril načrt predsednika Roosevelta, da bi v letu 1943. z orožjem napadel Italijo in Nemčijo.

Nasproti takim grožnjam, izjavljanju in kršenju mednarodnega prava sta Italija in Nemčija nastopili resno in velikodušno, z odkrito in globoko željo, da bi se izognili sporu z Zedinjenimi državami in razširjenju vojne. Toda to njuno stališče ni moglo biti dovolj. Jaz pa sem sin ubogih ljudi in sem bil prisiljen služiti si kruh v potu svojega obraza. Ko sem takoj po svetovni vojni ležal bolan v neki poljski bolnici, je Roosevelt služil milijone dolarjev s spekulacijami na račun inflacije v Nemčiji. Bil je izvoljen za predsednika skoraj ob istem času ko sem po volji vsega nemškega naroda prevzel velikansko nalogo, rešiti Nemčijo, jo obnoviti, osvoboditi. Tudi Zedinjene države so preživljale tedaj gospodarsko krizo, a kaj je Roosevelt storil? Nč! Zaradi tega je bil prisiljen najti izhod s pričetkom prevratne vojne politike.

glo in ne more biti brez meje. Sprito položaja, ki je nastal in v duhu zvestega izpolnjevanja klavzul trojnega pakta z dne 27. septembra leta 1940., smatramo sedaj, da sta dolžni boriti se ob strani Japonske, nastopiti v skupni borbi v svojo obrambo, za ohranitev svobode in neodvisnosti svojih narodov in svojih imperijev, proti ameriškim Zedinjenim državam in proti Angliji.

V ta namen so vlade vseh treh sil sklenile naslednji sporazum:

Sprito neomajne odločitve, da se orožje ne odda, dokler se ne bo zmagovito zaključila skupna vojna proti ameriškim Zedinjenim državam in Angliji, so se italijanska, nemška in japonska vlada sporazumele o naslednjih klavzulah:

Krajevne borbe pri Tobruku

„Trento“ je uničila 25 tankov — Hudi letalski napadi na tobruško trdnjavo in na maltska oporišča

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. decembra naslednje vojno poročilo št. 557:

Včeraj se je nadaljeval sovražni pritisk proti našim postojankam na solumskem bojišču. Južno in južnozahodno od Tobruka so bile krajevne bitke, v katerih je divizija „Trento“ uničila 25 sovražnih tankov in mnogo drugih mehaniziranih vozil. Italijanske nemški oddelki strmojavnih bombnikov so napadli naprave v tobruškem pristanišču ter zbirališča sovražnih čet in sredstev na področju te trdnjave.

V bitkah v zraku so nemški lovelci sestrelili pet sovražnih letal.

Sovražni letalski napad na Tripolisa popoldne 10. t. m. je povzročil nekaj požarov. Štrve ni bilo nobene.

Sovražne pomorske oddelke so včeraj bombardirali Derno in povzročili škodo v bolnišnici „Principe di Piemonte“. Med bolnišnični osebje je bilo nekaj ranjenih. Sovražna krizarka srednje toneže, ki se je udeležila te akcije, so zadelo torpeda naših letal.

Sovražno letalo je sredi odprtega nekega bomb na luko v Katani. Škode ni bilo in tudi nobenega ranjenca ne.

Sili osi sta včeraj z napovedjo vojne Zedinjenim državam Severne Amerike stopili na stran junaške zaveznice Japonske. S to zgodovinsko odločitvijo se je v pravem pomenu besede pričela borba dveh svetov, borba med svetom reakcije in nazadnjaštva ter židovstva in plutokracije ter med svetom mladih sil, ki hočejo obnoviti ne samo Evropo, temveč ves svet, ter ustvariti novi red in zagotoviti narodom vseh kontinentov v bodoče lepše in pravičnejše življenje.

Včerajšnji dan svetovno važnih odločitev je bil resnično svečan dan, kakor je poudaril Duce v svojem govoru zbrani množici, ki je dokazala, da je vredna te velike ure, v neomajnem prepričanju o skupni končni zmagi. 250 milijonov ljudi je trdno odločilo, da zmaga in povedejo Evropo v novo bodočnost.

Hitler je v svojem govoru med drugim poudaril, da so silam, ki so se združile v orožju, da premagajo nasprotnike, na razpolago vsa sredstva za doseg končne zmage, ki mora odstraniti in bo odstranila za vedno nevarnost gospodarskega plutokracijskega suženjstva. Združile so se sile, ki se bore proti skupnemu sovražniku za iste visoke cilje in ideale, ki niso samo nacionalni, temveč človečanski.

Ves italijanski narod se je kakor granitni blok volje in vere strnil okrog Duceja in ga poslušal ob usodni uri. Moralno in duhovno popolnoma enoten in zedinjen je kakor nemški narod dokazal sovražniku in vsemu svetu, da je v službi domovine in da hoče odločno sodelovati v bojih za zmago. Jednate besede zgodovinskega govora Duceja so segle globoko v srce vsem Italijanom in njih zaveznikom. Sleherni stavek Ducejevega govora se je vtisnil v zavest poslušalcev. Omemba izjave in napadalne politike ameriškega predsednika Roosevelta, demokratičnega despoti, ki je pripravil vojno s satansko predrznostjo, je povzročila viharje ogorčenja. Z največjim navdušenjem so bile sprejete besede, s katerimi je Duce pozdravil junaško Japonsko, ki se danes bori, zedinjena s fašistično Italijo in narodno-socialistično Nemčijo. Prvi uspehi junaških Japoncev so pokazali vsemu svetu, kako gnil je demokratični plutokracijski ameriški svet.

Pričela se je borba dveh svetov in vojna vira se je razširila na ves svet. Z včeraj sklenjenim novim paktom pa so vsi mladi in zdravi narodi kontinentov dobili jamstvo za končno zmago, ki jim bo po vojni omogočila svobodno razvoj in napredek v smislu novega reda, ki je najvišji cilj obeh voditeljev moderne Evrope Mussolinija in Hitlerja. Kakor vedno v zgodovini, se mora tudi to pot pokazati, da pri nado bodočnost mladim, konstruktivnim silam in da je stari reakcionarni svet izkorenjen najširši množici obsojen v propast.

Cl. 1. Italija, Nemčija in Japonska se bodo skupno borile v vojni, ki so jim jo vsilile ameriške Zedinjene države in Anglija, z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, in do končne zmage.

Cl. 2. Italija, Nemčija in Japonska se obvezujejo, da ne bodo sklenile ne premirja ne miru, ne z ameriškim Zedinjenimi državami ne z Anglijo, ne da bi se o tem med seboj popolnoma sporazumele.

Cl. 3. Italija, Nemčija in Japonska bodo tudi po zmagovitem zaključku vojne najtesneje sodelovale v smislu trojnega pakta, ki so ga sklenile 27. septembra 1940., da bi dosegle nov pravični red.

Cl. 4. Ta pogodba se uveljavlja takoj ob podpisu in ostane v veljavi enako dolgo kakor trojni pakt, ki je bil sklenjen 27. septembra 1940.

Visoke pogodbenice stranke se bodo v primernem trenutku pred potekom tega roka sporazumele glede nadaljnjih oblik svojega sodelovanja, kakor to določa 3. člen te pogodbe.

General Cunningham

odstavljen

Rim, 12. dec. s. Angleška polslužbena agencija je objavila, da je bil general Cunningham odstavljen z mesta poveljnika angleške vojske na Srednjem vzhodu.

Rim, 12. dec. s. Churchill je v spodnji zbornici izjavil, da je bil za naslednjega generala Cunninghama imenovan poveljnik 8. armije general Rychie.

Borba proti Sovjetom

Hitler je omenil vojaške dogodke pred vojno z Rusijo. Sovjetska zveza bi bila rada napadla ob pričetku vojne na Balkanu, a tega ni mogla storiti, ker niso bila pripravljena letališča neposredno za mejami. Z največjo naglico sem poskrbel, je izjavil Hitler, da se ustvarijo nove oklopne pehotne divizije. Vsako leto, ki preteče, nam bo prineslo čedalje močnejše in številnejše orožje, ki bo uporabljeno na odločilnih odsekih. Vojna na vzhodu je v pravem smislu besede evropska križarska vojna. Ni še prišel čas, da bi ta vojna postala zgodovina. Hitler je podal pregled doslej doseženih uspehov, ki zgovorno izražajo krvno

žrtv, trpljenje in pomanjkanje najboljših sinov nemškega naroda in njegovih zaveznikov. Samo nastop zime, je podčrtal Hitler, je zavril napredovanje, toda poleti se bo spet nadaljevalo. Hitler je nato objavil številke nemških izgub od 22. junija do 1. decembra, ki znašajo okrog 158.000 mrtvih, 563.000 ranjenih in 31.000 pogrešanih. K tem številkam je treba dodati izgube letalstva. Tako dobimo skupne številke 162 tisoč mrtvih, 571.000 ranjenih in 33.000 pogrešanih. Število mrtvih, je oodčrtal Hitler je komaj enako dvojnemu številu padlih v bitki na Sommi v svetovni vojni.

ti-či in tisoči Nemcev dali v prid gospodarskega razvoja Amerike.

2. Nemčija ni nikoli sovražila Zedinjenih držav, temveč so mnogi njejni sinovi brez oklevanja prešli kri za stvar republike.

Roosevelt glavni vojni krivec

Tu je Hitler omenil izvor konflikta. Teoristični problemi so bili resnično nepomembni. Šlo je za rešitev vprašanja poljskega koridorja in nemške manjšine v zapadni Poljski. Kako si je razlagati, da je država, kakršna je bila Poljska, ne samo odbila predloge Berlina, temveč reagirala z divjaškim pokolom Nemcev ter nato s splošno mobilizacijo? Edini resnično odgovorni je bil Roosevelt, kakor je bilo zgodovinsko dokazano in potrjeno z dokumenti, najdenimi v Varšavi. Za razumevanje zločinskega delovanja ameriškega predsednika, je treba predvsem ugotoviti:

1. Nemčija je menda edina sila, ki ni imela na zapadni polobli nikoli teritorialnih interesov, marveč le gospodarske in kulturne. Omeniti je treba delež, ki so ga

Japonski uspehi na Pacifiku

Tokio, 12. dec. s. Zastopnik japonske vojne mornarice je novinarjem objavil, da je prišla japonska mornarica že od vsega početka istočasno napadati Havaje, Wake, Guam, Singapur, pa čeprav znaša razdalja na primer med Havaji in Singapurom kar 3800 milj, in so bile vremenske prilike ponekod neugodne. Uspešno so potekle tudi izkrcavalne operacije japonskih čet, čeprav je sovražnik neki japonski konvoj še pravčasno opazil, ko je bil na poti proti svojemu cilju. Japonske čete, je dejal, na Malajskem otoku in Filipinih naglo prodirajo dalje.

Tokio, 12. dec. (Domei.) Mornariški oddelek japonskega glavnega stana objavlja v posebnem poročilu uspehe, ki jih je doseglo letalstvo 9. decembra v svojih operacijah na nekaterih točkah Pacifika.

1) Dne 9. decembra popoldne so oddelki japonskih mornariških letal bombardirali ter s strojnimi orožji obstrlevali britansko letalsko oporišče Kuantan na Malajskem polotoku. Napadi so se končali s popolnim uspehom. Japonska letala so sestrelila 10 britanskih letal, med katerimi se jih je šest v plamenih zrušilo na zemljo, dočim so bila štiri letala uničena v skupini letal, razvrščenih na tleh.

2) Dne 9. decembra zjutraj so japonska letala izvršila drugi napad na ameriško mornariško in letalsko oporišče na otoku Wake. Japonska letala so sestrelila pet izmed sedmih ameriških letal, ki so se z japonskimi letali zapletla v borbo. Nadalje so japonska letala uspešno bombardirala na tem oporišču vojaške lope ter skladišča. Polovico izmed napadenih objektov je zgorelo.

3) Dne 9. decembra zjutraj so japonska mornariška letala ob vzhodni obali Malaje napadla in uničila britanski 7000 tonski tovorni parnik.

Razdejanje letališč na Penangu

Saigon, 12. dec. s. Izvedelo se je, da so japonska letala napravila ogromno škodo na velikem letališču v Butterfieldu na polotoku Penangu. Letališče so napadali neprestano celih 24 ur. Iz Nizozemske Indije so poslali v Singapur v naglici nova letalska oporišča.

86 angleških letal sestreljenih

Tokio, 12. dec. s. Vojaški odsek vrhovnega poveljstva je objavil sredi, da je japonsko protiletalsko topništvo sestrelilo od 8. decembra do večera na področju Malajskega polotoka 86 sovražnih letal.

Nad 80 ameriških letal uničenih

Tokio, 12. dec. s. Mornariški odsek japonskega glavnega stana poroča, da so japonska letala napadla in hudo poško-

povila letala pri napadih na Manilo predvčerajšnjim sestrelila nad 45 ameriških letal, 36 aparatov pa uničila na letališčih. Potopljena sta bila neka rusilec in neka podmornica, neka transportna ladja je bila hudo poškodovana.

Pri napadih na mornariško oporišče v Kavitu so japonska letala povzročila velike požare. Druge letalske sile so napadale letalsko oporišče v Nicholsu. Hudo so poškodovale hangarje in druge naprave.

V celoti se le tri japonska letala niso vrnila na svoja oporišča. Nadaljnji dve sta se z vsem svojim tovorom bomb vrtili na sovražne postojanke.

Še ena nosilka letal potopljena

Tokio, 12. dec. s. Agencija Domei je objavila vest iz Manile, da je bila sredi po še nepotrebnih vestih potopljena neka sovražna 11.500 tonska nosilka letal.

Letalski napadi na Hongkong

Tokio, 12. dec. s. V Hongkongu sta bili večer zaplenjeni dve angleški topničarki. Kljub neugodnemu vremenu so japonski bombniki ponovno napadli angleške vojne ladje v tej luki. Vsa letala so se neoposkodovano vrnila na svoja oporišča.

Nad Los Angelesom

Stockholm, 12. dec. d. Ameriški radio poroča, da so poročili, ki ga je izdalo glavno poveljstvo 4. pasu protiletalske obrambe v Kaliforniji, preteklo noč neznan letala preletela Los Angeles. Ameriški radio pripominja, da se mora to pot poročilo smatrati za resno.

Nadalje javlja ameriški radio, da po izjavi vojaškega poveljstva Havajskih otokov od nedelje dalje do sredi ni bilo novih japonskih napadov na otočje.

Zveza s Siamom

Tokio, 12. dec. (Domei.) Japonski informacijski urad je dopolnje objavil proglas o objavi soavezništva in defenzivne zveze med Japonsko in Siamom. V proglasu je rečeno, da je bil med siamskim min. predsednikom Luang Pibul Songramom in japonskim poslanikom v Bangkoku, Tetsji Tsubokamiem, dosežen popoln sporazum v naziranjih ter sta nato danes podpisala soavezništvo in defenzivno zvezo.

Siam in Bolivija v vojni

Bangkok, 12. dec. (Domei.) Po tukajšnjem radiu je bil razširjen proglas siamske vlade, s katerim se objavlja, da je 10. decembra ob 22.45 lokalnega časa nastopila v vsej državi vojna stanje.

Buenos Aires, 12. dec. d. Iz bolivijske prestonice La Paza je dospela vest, da je bolivijska vlada napovedala vojno Japonski.

Na vzhodu odbiti napadi

Letala hudo napadajo sovražne postojanke, prometne pravice in oddelke — Ob severni afriški obali poškodovana angleška križarka

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo večer naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti so bili zavrnjeni kraljevni napadi sovražnika, ki je utrpel hude izgube. Nemško letalstvo je uspešno sodelovalo s težkimi napadi na sovražne kolone in zbiranje oklopnih voz kakor tudi na utrjene postojanke ter ceste v zaledju sovražnika.

V severni Afriki so bile večer izvršene važne operacije. Nemška bojna letala so razpršila kolone sovražnih oklopnih voz in avtomobilov.

Pred severnoafriško obalo so italijanska in nemška letala napadla in hudo poško-

dovala eno angleško križarko in torpedni rušilec. Stotnik Müncheberg je dosegel svojo 60. zmago v zraku.

Italijanski uspehi

Berlin, 12. dec. s. Kakor se je izvedelo iz vojaškega vira, so italijanske čete dosegle v operacijah na južnem odseku vzhodne fronte nove uspehe. Odbile so napade sovjetskih sil in jim prizadejale hude in krvave izgube. Mnogo sovjetskih vojakov je bilo ujetih. Nemška polsužbena agencija glede na to opozarja, da so vesti angleške propagande o ujetih italijanskih vojakih na ruski strani popolnoma izmišljene.

sprehode in Rožnik je imel precej obiskovalcev.

Ponoči je začelo zopet zmrzovati, a davi ni bilo hudega mraza. Zdi se, da bo vreme babjega leta še trajalo. Če bo še danes tako toplo, južno in solnčno kakor včeraj, bo sneg na solnčnih legah po večini že pobralo. Seveda pa ne moremo pričakovati, da bi tako nenavadno vreme ob tem času trajalo dolgo. Zato pa smemo upati, da bo moč do božiča dobiti novo mero bolj solidnega snega; za vremenske spremembe je še dovolj časa. Vendar bi letos najbrž njih-če posebno ne žaloval, če bi imeli milo zimsko, kar vsi več ali manj radi silimo za zapeke in s strahom gledamo, kako kopni kurivo v drvarnicah in kako »cvete« obutev.

Italijanska poštna služba

Ljubljana, 12. decembra Z današnjim dnem se začeli vsi glavni poštni uradi v Ljubljanski pokrajini opravljati italijansko pošto hraniško službo in sprejemati naložbe v donosnih poštinih bonih. Hranilne knjižice za prinosnika (ne na ime) bo začasno lahko zdajala samo glavna pošta Ljubljana 1. Donosni poštini boni se bodo začasno izdajali po 100, 500, 1000 in 5000 lir. Bone po 5000 lir bo lahko izdajala samo glavna pošta Ljubljana 1. V prvem letu se boni obrestujejo po 5%, pozneje se obrestujejo od polletja do polletja večajo.

Poštni uradi, ki bodo opravljali to službo, so bili navedeni že v prejšnjih seznamih, ki so veljali za nakazniško službo in, tokoko račune. Omenjeni dve službi so pričeli že s prvim decembrom opravljati poštni uradi v Cerknici, Črnomlju, Devici, Marji v Polju, Grahovem pri Cerknici, na Grosplju, v Kočevju, Kostanjevici na Krki, Gornjem in Doljem Logatcu, Ljubljani 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 in 9, Ložu, Metliki, Mokronogu, Mostah, Novem mestu, Planini pri Rakeku, na Rakeku, v Ronici, Sodražici, Starem trgu, Trebnjah, Velikih Laščah, na Viču, na Vrhniki in v Žužemberku.

Prepoved izdelovanja kandiranega maronija

uporabe jaje pri izdelovanju likerjev in uporabe kostanja v slaščični proizvodnji. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 11. septembra 1941-XX št. 101 in 7. novembra 1941-XX št. 147 in na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 o dreja:

Clen 1. Prepovedano je uporabljati jajca pri izdelovanju likerjev in katerega koli drugega poslaščevalnega proizvoda; dalje je prepovedano izdelovati kandirane marone in vobče uporabljati kostanj pri kateri koli drugi vrsti slaščične proizvodnje.

Clen 2. Kandirani maroni in s kostanjem pripravljene slaščice, kolikor jih je na zalogi, se smejo prodati do 15. jan. 1942-XX.

Clen 3. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do šestih mesecev in z zakasnim ali dokončnim odvzemom obrtne pravice.

Clen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan 15. decembra 1941-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Imenovanje članov odbora za preureditev zasebnega zavarovanja

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 24. novembra 1941-XX št. 161, zadevajočo določbe za preureditev zasebnega zavarovanja glede na predloge zainteresiranih družb, odloča:

Odbor, določen v čl. 8 naredbe z dne 24. novembra 1941-XX št. 161 je sestavljen takole:

advokat Teobald Zennaro, odposlanec Visokega Komisarja, predsednik, dr. Ivan Slokar, predsednik Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov, podpredsednik,

cav. uff. Costante Fessato, član in Josip Zotti, namestnik, predstavnik Istituto Nazionale delle Assicurazioni, cav. dr. Albert Rossi, član in dr. Leo Skala, namestnik, predstavnik Assicurazioni Generali,

Ferruccio Sibila, član in Karel Miarin, namestnik, predstavnik Rione Adriatica di Sicurtà,

Ivan Martelane, član in Avgust Novak, namestnik, predstavnik Vzemne zavarovalnice v Ljubljani,

inš. Aloja Majec, član in Milan Jug, namestnik, predstavnik zavarovalne banke »Slaščice« v Ljubljani,

Ivan Lah, član in dr. Josip Dermastja, namestnik, kot izvedenica,

Tajnik odbora, ki ima sedež pri Uradu za nadzorovanje zasebnega zavarovanja pri Visokem komisaratu za Ljubljansko pokrajino (Gledališka ulica 3), je g. dr. Milan Bano.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Ukoriščanje maščob iz kosti in živalskih odpadkov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 in smatrajoč za potrebno in nužno, da se uredi ukoriščanje maščob iz kosti in drugih živalskih odpadkov, odreja:

Clen 1. Akcijska družba za kemično industrijo v Ljubljani se pooblašča za pridobivanje maščob iz kosti, rogov, parkljev, kožne mezdre in iz drugih živalskih odpadkov vobče.

Clen 2. Zaloge maščob iz kosti in iz živalskih odpadkov vobče, kakor tudi zaloge kosti pri družbi iz 1. člena, na dan, ko stopi ta naredba v veljavo, se morajo prijaviti v tri dneh Visokemu komisaratu.

Zaloge teh maščob kakor tudi vseh maščob, pridobljenih po členu 1., so pod zaporo na razpolago Visokemu komisaratu, ki odredi njih predajo napravam za razkol (razmijanje), katere odloči sam.

Clen 3. Zgoraj imenovana družba mora voditi prejemno knjigo za zbrano surovo blago, za predelane in za pridobljene maščobe ter oddajno knjigo za količine ma-

ščob, predane napravam za razkol. Držati se mora nadalje vseh tehničnih in upravnih predpisov, ki jih izda Visoki komisariat.

Clen 4. Maščobne kisline, dobljene pri razkolu, se odkazuje po razdelilnem načrtu, ki ga sestavi Zbornica za trgovino in industrijo in odobri Visoki komisariat, napravam v Ljubljanski pokrajini, ki predelujejo take kisline.

Clen 5. Kostni, rogovi, parklji in mezdra, namenjeni za prodajo, se morajo oddati neposredno Akcijski družbi za kemično industrijo v Ljubljani ali njenim za to pooblaščenim poverjenikom.

Clen 6. Vsakršna pogodbeni zaveza o kakršni koli odsvotitvi ali oddaji maščob iz kosti, dalje kosti, rogov, parkljev in mezdre, velja za razveljavljeno na dan, ko stopi ta naredba v veljavo.

Clen 7. Cene za oddajo proizvodov iz te naredbe določi Visoki komisariat.

Clen 8. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do šestih mesecev. Poleg tega se odredi zaplamba blaga.

Clen 9. Ta naredba, ki razveljavlja vse nasprotne ali z njo nezdružljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Sprememba kontrolne pristojbine za les

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na naredbo z dne 30. julija 1941-XX št. 74 odredil spremembo nekaterih stopenj kontrolne pristojbine za les.

Stopnja kontrolne pristojbine, določena v postavki »Les: 1 neobdelan (okrogli les)« člena 3. naredbe z dne 30. julija se spremeni takole: 1) surov les: a) bukov 10 lir za stot (doslej 5), b) kostanjev 20 (10), c) drugi 16 lir za stot (8). Ta naredba je stopila v veljavo z dnem objave v »Službenem listu«, t. j. dne 8. t. m.

Maksimalne cene za sir

Smatrajoč za umestno, da se spravijo najvišje prodajne cene za sir v sklad s cenami na notranjem trgu, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odredil naslednje najvišje prodajne cene za sir v trgovini na drobno (v oklepajih maksimalne cene v trgovini na debelo):

Grana tipico 1939 31.50 lire za kg (27.20); grana tipico 1940 28.80 (24.75); Emmental in Sbrinz 20.30 (17.95); Asiago 17.70 (15.75); Fontina 20.60 (18.25); Provone 18.20 (16.20); Mozzarella 17.60 (15.35); Belpaese in Italiano 18.50 (15.15); Gorgonzola 27.40 (23); Taleggio 16.70 (14.60); Quattrolo 16.20 (14.10); Fusi (Roma, Erbo, Blu itd.) 21 (18.40); Pecorino Roma 24 (21.05) lir za kg.

V ceni na drobno je všteta trošarina, v ceni na debelo pa trošarina ni všteta in se cena razume franko skladišča trgovca na debelo. Zgoraj navedene cene morajo biti nabite v prodajalnah na občinstvu dobro vidnem mestu.

Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene, vsako zvišanje pa mora prej odobriti Visoki komisar. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca t. l. Gornja naredba je objavljena v »Službenem listu« 10. decembra in je ta dan stopila v veljavo.

Načrti Dopolavora

V petek popoldne je bil na sedežu Dopolavora za Ljubljansko pokrajino sklican sestanek zastopnikov delavcev in delodajalcev za poživitev dela te organizacije pri nas. Sestanek je otvoril podtajnik stranke za Ljubljansko pokrajino comm. dr. Gatti, ki se je vsem prisotnim najprej toplo zahvalil za sodelovanje, nakar se je dotaknil pomena in namena Dopolavora.

Dopolavoro ni politična organizacija, temveč želi dati ljudstvu vse, kar mu je treba na kulturnem, kakor tudi na sportnem polju. Prirejal bo predavanja po deželi, gledališke predstave, koncerte po tovarnah in drugod, jezikovne tečaje, vsakovrstne umetniške tečaje in prireditve vseh mogočih sportnih panog. V naši pokrajini je Dopolavoro doslej delal v glavnem za Oborožene Sile. Poslej pa bo svoje delovanje razširil tudi na civilno ljudstvo. Ustanovljeni bodo odsekovni Dopolavori. Tovarne bodo imele vsaka svoj Dopolavoro, ki bo pod neposrednim vodstvom Dopolavora za Ljubljansko pokrajino. Prav tako bodo tudi ustanovljeni razredni Dopolavori in prva taka organizacija v pokrajini bo nakatarski Dopolavoro. Na Taboru bo začelo posloovati kopalnice za dopolavoriste po izredno nizkih cenah. Članom Dopolavora bodo prav tako močno znižane cene v vseh gledaliških in kinih. Začele se bodo tudi gledališke in filmske predstave za otroke dopolavoristov in ustanovljena bodo lutkovna gledališča. Po odsekovnih Dopolavorih se bodo mogla prirediti skupna potovanja v

Italijo. Za revnejše člane bo tako potovanje brezplačno.

Predsednik Dopolavora Eksc. Parenti je o priliki obiska v naši pokrajini že objubil najboljši gledališki predstav. Te predstave bodo res v vsakem pogledu na višku. Poleti pa bo gostoval tudi »Caro di Tespi« znano potujoče gledališče, in pa velik cirkus iz Rima. Dopolavoro objema torej vse mogoče aktivnosti. V kratkem bodo dospeli v Ljubljano mnogi sodelavci Dopolavora.

Za comm. dr. Gattijem je govoril nadzornik pokrajinskega Dopolavora g. Liberatti, ki je med drugim povedal, da so se novembra začele pod okriljem Dopolavora v dramskem in opernem gledališču predstave za delavstvo in da bodo kmalu organizirana potovanja v Rim, Benetke in po drugih večjih mestih Kraljevine. Potovanja se bodo začela že januarja in bodo zelo poceni, ker je zagotovljeno 70% znižanje na prometnih sredstvih. Prvega januarja prihodnjega leta bodo otvorili filharmonični tečaj, profesionalni tečaj za mehanike in druge specialiste in poseben tečaj za natakarje in hotelirje. Na zaključku se je g. nadzornik prisotnim zahvalil za sodelovanje, nakar je vsem povabilcem razkazal restavrirane prostore Tabora. V glavni dvorani se bodo stalno vršile gledališke in kinopredstave. Za slelnje je bila nabavljena zvočna aparatura najmodernejšega tipa, ki je veljala 50.000 lir. Na razpolago pa ima Dopolavoro tudi dve premični zvočni aparaturi.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 12. decembra: Aleksander, mučenec, Dionizija

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Tajna ljubezen

Kino Sloga: Znamenje Robin Hooda

Kino Union: Krava roža

Koncert Akademskoga pevskega zbora ob 18.30 v Unionu

Razstava trojice Debenjak - Jakac - Miheč v Jakopičevem paviljonu

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjani trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 12. dec., ob 15: »Hamlet«. Dijaska predstava. Zelo znane cene. Izven. Sobota, 13. dec., ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red B.

Ančka Levarjeva bo nastopila prvič v tekoči sezoni v glavni ženski vlogi v veseligrdij Orlia in Camasia »Bog z vami, mlada leta!« Ljubezniva tridesetna pokaže izrez iz življenja malega študenta v Turinu, njegovo ljubezensko zgodbo in okolje, v katerem se dogaja. Igra je pisana s pristno italijansko lahkonostjo in temperamentom ter dobršno mero humorja in čustvenosti. Glavno moško vlogo bo igral Kralj, dalje sodelujejo Danilova, Rakarjeva, Gabrijelečeva, Slavčeva, P. Juvanova, Raztresen, Gale, Drenovec, Gregorin in Tiran. Režiser prof. Šest. Repriža te igre bo v soboto za abonente reda B.

OPERA

Petek, 12. dec.: Zaprti (Generalika). Sobota, 13. dec., ob 17.: »Madame Butterfly«. Izven.

Sprememba carine na liste za žage

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo naredbo z dne 12. avgusta 1941-XX št. 85 in ker je potrebno preurediti postavko »liste za žage« v carinski tarifi, ki je bila spremenjena z zgoraj navedeno naredbo, odredil naslednje:

Postavka »Listi za žage« bivše jugoslovenske carinske tarife, spremenjena z naredbo z dne 12. avgusta 1941-XX se nadomešča takole:

Listi za žage a) krožni: 1) debeli nad 4 mm z natičnimi zobmi 257 lir od stota, drugi 117.50 lire; 2) debeli do 4 mm s premerom nad 40 cm 165 lir, nad 10 do 40 cm 257 lir, do 10 cm v teži do 400 g 1760 lir, od 400 g do 2 kg 935 lir za stot; b) trakasti, široki nad 30 mm 165 lir, do 30 mm 192.50 lire za stot;

c) drugi, tudi montirani, široki nad 80 mm 132 lir, nad 30 do 80 mm 128 lir, nad 20 do 30 mm 275 lir, do 20 mm 367 lir za stot.

Vse ostalo besedilo naredbe ostane v veljavi. Ta naredba je stopila v veljavo z dnem objave v »Službenem listu Ljubljanske pokrajine«, t. j. z 8. novembrom.

VIKTOR EMANUEL

MUSSOLINI, TASSINARI, DI REVEL

Videl varuh pečata: GRANDI. Ta zakon je bil objavljen v uradnem listu kraljevine Italije »Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia« št. 233 z dne 2. oktobra 1941-XX.

odgovoril on. Previdno je vzel vrč in ga odnesel, ne da bi se le enkrat ozrl na njo, dokler nista prispela do njene hiše. Tam ga je varno postavil kraj nje na prag. Potem šele se je z zadovoljstvom ozrl na njo.

— No, ali si zadovoljna z menoj? —

— Da, — se je začelo zategneno iz njenih ust, — morala bi pač biti... —

— Vrč je nedotaknjen, — se je poba-

hal, — in na vsej dolgi poti nisem razlil niti ene kaplje.

— Bog ti je priča, — mu je pritrdila s čudno brezbriznostjo v glasu, — niti ene kaplje!

— Kar se pa tiče neomajnosti mojega značaja...

— Zares si izredno kreposten in pošten, — mu je posegla v besedo.

Tedaj šele je ostrmel nad suhoparnostjo s katero je izgovorila te besede. Pogledal jo je in temno mu je postalo pri srcu. Hiša, kjer je stanovala, je stala precej daleč od drugih ob robu gozdiča. Daleč naokrog ni bilo žive duše, razen tega se je pa že mračilo. Šele tedaj se mu je posvetilo v glavi. Stopil je k njej tako, da je njegova sapa malone božala njena lica. Potem jo je pa objel in poljubil.

Prvi hip se je sklonila nazaj, kakor da se hoče braniti, potem se je pa vsa predala njegovemu ljubimkovanju. Pri tem je pa začela z nogo ob vrč na pragu. In lepo okrašen vrč se je zamažal, padel čes prag in se razbil.

Obravnava pred izrednim sodiščem v Trstu

Danes in jutri bodo govorili še zagovorniki, v nedeljo bo pa najbrž izrečena sodba

Trst, 11. decembra Tudi na večerajšnji razpravi pred posebnim sodiščem za zaščito države so se nadaljevali govori posameznih branilcev. Prvi je govoril odvetnik Presti, ki brani Ivančiča, atentatorja iz Trbiča. Branilec je prosil sodišče, naj obtoženca milostno sodi.

Odvetnik Freschi je govoril v obrambo obtoženca dr. Šuke in Kausa. Za obtoženca Kausa zahteva državni tožilec smrti. Branilec je sodišče prosil, naj dr. Šuke ne obsodi na smrt. Glede Kausa, ki naj bi bil dejanski izvršitelj atentata na Duceja, ko je Duce obiskal Kobarij, je branilec izjavil, da se popolnoma zaveda zločina tega naklepa in odločitve, toda sodišče naj upošteva okolnost, da obtoženec ni izvršil atentata, ker mu vest tega ni dovolila, ko se mu je oglasila v odločilnih urah snovanja atentata. Branilec je prosil

sodišče, naj nad obtožencem Kausom izreče velikodušno sodbo.

Odvetnik Manassero je govoril za obtoženca Sfiligoja, vodjo slovenske dijaške skupine s separatistično tendenco. Branilec je izrazil upanje, da bo sodišče upoštevalo razne okoliščine v prid obtoženca Sfiligoja in da bo izreкло pravično sodbo.

Odvetnik Kesic je branil obtoženca Kosovela, Slaviča, Danijela, Štefančiča, Sturma, Vremca, Staniča, Gaspariča in Domonika. Branilec je predložil vse okoliščine in je izključil možnost odgovornosti za prve tri obtoženca. Za Štefančiča je zahteval oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov, glede ostalih pa je predlagal milostno sodbo.

Govori branilcev se bodo nadaljevali v petek in v soboto, na razpravi v nedeljo pa bo najbrž izrečena sodba.

Solnce greje kakor spomladi

Končno smo se dočakali babjega leta

Še nekaj o našem Rožniku

Zanimivi podatki o tem, kako je nastalo ime Rožnik

Ljubljana, 12. decembra. »Slov. Narod« je pričel 20. novembra lep, daljši članek o Rožniku in omenja med drugim Frana Levstika, ki je pisal, da je bil Rožnik poprej slovenski zvan »Rusice« f. p. od rdeče ilove prsti.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

Odpisal sem Vrhovniku, da mu bom preskrbel zaželeno in navedel o Rožniku nekaj, kar mi je bilo znano, med drugim tudi neko razlago ali domnevo, ki sem jo slišal, da izhaja Rožnik od rose, Rosenice, hrib, ki ima in daje mnogo vode.

Vrhovnik mi je 29. XI. 1934 odgovoril sledeče: »Odkod Rožnik? V narodu se ni splošno ta beseda. Ljudje so od pametivke poznali samo nemško ime Rosenbach (Roženbach). Šenkavski in šentpetrski matica ne poznata za ta kraj druge oblike: v stolni krstni knjigi srečamo leta 1598 prikratk: Rosenbach«.

Ko so pred kakšnimi 90 leti slovenili Ljubljano, je prišel na vrsto tudi Rožen-pah. Tedaj so nastale dobesedne skovance: Rožni potok, Rožni grič, Rožni griček, Cvetlična gora, Cvetlička gora, Cvetlički potok. Leta 1851 se je prikazala v Novicah Rožni-ka, ki pa ni bila tako močna, da bi bila izpodrinila v koreninjenosti Roženpah; to obli-ko je bil Erjavce še leta 1864 v »Slov. glasnik«.

Leta 1852 je objavil Mihael Verne v Novicah spis »Potovanje po nekaterih ju-goslovanskih krajih« in menda pri zapisal še zdaj veljavno ime »Rožnik«: »Od tod (Tivolij) pelje kaj vabivna pot na hrib z imenom »rožnik« (Rosenbach), vrh ktere-ga stoji zala cerkva«. Naslednjega leta je naredil Jurij Pirce uro na Rožniku (Novice 5). Isto ime je rabil Levstik leta 1859. Prav tega leta je pisal Davorin Trstenjak: »Radi Ljubljani hodijo zjutraj in po-poldne na Roženpah, ktere-ga bi jaz rad imenoval Rožnik« (Novice). Verne je zadel na pravo struno. Ljudem je ugaljala beseda Rožnik, ki jo je on, ako se ne motim, prvi nasvetoval, in Roženpah je gnil čedalje bolj, dokler v začetku tekočega stoletja ni popolnoma prišel v pozabo.

Kar se tiče legende o trgovcu in nje-govi čudežni otiži, ki mu jo je povedal moj oče, pristavlja Vrhovnik: »Verjetneje je Valvasorjeva trditve, da je bila cerkev na Rožniku postavljena v zahvalo za zmago nad Turki. O Rožniku in cerkvi na Rožni-ku je pisal Vrhovec v Izvestju Muzej-skoca društva 1898«.

Glede Kolmanovega, nekdanj Viderčano-vega gradu, omenja Vrhovnik, da je bila tam do leta 1847 kapelica z oltarjem Mate-re božje; kdaj so prodali oltar?

Odpisal sem Vrhovniku še enkrat ter na-vedel opombo šolskega voditelja Levca, brata prof. Frana Levca, zlasti o postanku gostilne na Sp. Rožniku. Oba Levca sta preživela mlada leta na Sp. Rožniku pri svojih teta Solanovih. Na to mi je odpi-sal Vrhovnik: »Ljubljanski Zvon« je pričel 20. novembra lep, daljši članek o Rožniku in omenja med drugim Frana Levstika, ki je pisal, da je bil Rožnik poprej slovenski zvan »Rusice« f. p. od rdeče ilove prsti.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

Odpisal sem Vrhovniku še enkrat ter na-vedel opombo šolskega voditelja Levca, brata prof. Frana Levca, zlasti o postanku gostilne na Sp. Rožniku. Oba Levca sta preživela mlada leta na Sp. Rožniku pri svojih teta Solanovih. Na to mi je odpi-sal Vrhovnik: »Ljubljanski Zvon« je pričel 20. novembra lep, daljši članek o Rožniku in omenja med drugim Frana Levstika, ki je pisal, da je bil Rožnik poprej slovenski zvan »Rusice« f. p. od rdeče ilove prsti.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

L. 1883 je bil cesar od 11. do 15. 7. v Ljubljani. »Ljubljanski Zvon« je pričel 1. julija številki spored slavnosti ter objavil tudi: »... dne 13. julija ob 4. popoldne se pelje vladar na strelišče ljubljanskih strelec blizu Rusice«.

Dne 22. XI. 1934 l. mi piše naš veleza-sluzni narodni zgodovinar pok. župnik Ivan Vrhovnik, naj mu preskrbim predavanje o Rožniku, ki ga je čital na zabavnem večeru Pisateljskega društva dne 19. I. 1889 l. Vrhovnik pristavlja: »V svoji spisi je vpeljal razpravo, ki mu jo je poslal Davorin Trstenjak o izvoru besede Rožnik. O tej besedi pripravljam sestavek in bi rad zvedel, kaj pravi Davorin Trstenjak«.

sal Vrhovnik zadnjič dne 4. XII. 1934 in mi pridelil o Rožniku sledeče:

1. da je bilo njegovo nemško ime Rosenbach zelo staro, a ne izvira iz »rože«; 2. da je imel Rožnik v stari davni sloven-sko ime, ki pa se je pozabilo; 3. morda se je reklo Rožnik »Na Rosnicah«; to dom-nevo opravičujejo številni viri, rosoči iz tal na Rožniškem hribu. Beseda Rožnik je nova skovanka iz druge polovice pretekle-ga stoletja.

Ko sem naposled po ovinkih le našel oče-vo predavanje, sem ga osebno izročil Vrh-ovniku.

Zadnjič sem obiskal Vrhovnika malo pred njegovo smrtjo in pri tej priliki je spregov-ovil te pomembne besede: »Zgodovina Rož-nika je še malo preiskana. Imam nekaj zbra-nega nekaj gradiva. Rad bi še to obdelal, pa ne morem več. Bolezen. Ne vem, kdo bo to izvršil?«

K sklepu naj navedem še razpravo o iz-izviru besede Rožnik, ki jo je poslal oče-vo Davorin Trstenjak:

»Ko ste me zadnjičkrat v Starem trgu obis-kali, pogovarjala sva se o imenu »Rosen-bach«.

V najstarejši meni znani listini iz l. 1211 se ta hrib imenuje »Rosenbach«, zato je nek »Zvonove« sodelavec začel trdit, da se je kraju v starejših časih pravilo »na rosi-nah«. Ta trditve ne bo držala. Ker je pi-satelj listine pisal: »Rosenbach«, slišal s je glasnik »s-slov. z«; ako bi se bilo namreč pravilo kraju »na rosinah« bil bi nemški pi-satelj listine pisal: »Rosin« ali pa »Rozin-bach«. Prvi del imena je slovenski, drugi nemški, in sicer beseda: bach v bavarski nemščini ne označuje samo potoka, temveč tudi hrib. (Podobno morda Pohorje — Ba-chergebirge, op. p.)

Stari prebivalci tega in okoli tega hriba so brez dvombe rekli: Rož, Rožno, na Ro-ži, na Rožnem in slično in šele iz nemških kancelij in iz ust pomemčnih mestnih pre-bivalcev se je vteplotlo izgovarjanje: Rož-n-pah.

Deblo temu imenu je: rog. Slovenci ime-nujejo pogostem rtaste (špičaste) hribe po rogih, na primer: Rožno, špičast hrib v raj-hburški fari (kraj Save), na katerem sto-ji cerkevica sv. Kancijana. Rožen vrh, hrib blizu Konjic, nekdanj z gostim lesom z ra-ščen, zdaj s trstjem nasajen, ima tudi po-dobo roga; in nemška kancelija ga imenuje: Rosenbach. Rožce, vinograjška okolica v podrski fari, obstoječa iz špičastih hrib-cev. (Rog se imenuje hrib nad vasjo Topol pri Sv. Katarini nad Medvodami. Op. p.) celo na Gorenjem Stajerskem, kjer so nek-daj tudi Slovenci stanovali, sta dva hriba, katerima se pravi: Roschitz in Roschitzko-gel. Ne daleč od onod je Rosalingpolje, ki je Rožnik. Znano mi je še več hribov na Stajerskem, kateri se velijo: Rosenberg; večji del so gozdmati, špičasti hribi, na ka-terih slovi rože cveto. Visok gozdnat hrib se veli: Rosenkogel. Vsa ta nemška imena so iz slov. rož, rožno, hornatig, hornäh-lich. Da tudi vaš Roženpah moli kakor rog v višino, je znano, in enkrat, ko ni še bil obdelan, bil je še bolj rtašt kakor zdaj.

Pod Civaldom mi je znan špičast breg, katerega Italijani imenujejo: Rozazzo, Slo-venci pa: Rožac, tudi ta ima ime po rogu, ne pa po rožah.

Na Koroskem imamo: Rož, Rožek, ro-žanska dolina, vsa okrožena od hribov ro-govom podobnih. Kakor je ime kranjskega mesta Lož iz Log, tako imena Rož iz rog.

A besede: ros s pomenom rdeč ne po-zna slovenščina. B. D.

— Izmenjava blaga med Hrvaško in Nemčijo. V okviru nedavno sklenjene prve nemško-hrvaške trgovinske pogodbe to dobavljala Hrvaška Nemčiji les, kože, to-bak, živilo, sadje, soljivo, vino in indu-strijske sirovine. Nemčija bo pa dobavljala Hrvaški stroje, tehnične pripomočke, industrijske sirovine, nekatere industrijske proizvode ter farmacevtske in kemične iz-delke. Poleg tega bo dala Nemčija Hrvat-ski na razpolago vse potrebno za zgradit-ve in pospešitev hrvaške kmetijske in industrijske proizvodnje.

— Svečana otvoritev nemške gimnazije v Osljeju. Poročali smo že, da je dobil Osljejski poleg »nškega učiteljskega« nem-ske gimnazije, ki ima blizu 1.000 dijakov. Svečani otvoritvi sta prisostvovala tudi vodja nemške narodnostne skupine na Hr-vatskem Altgayer in referent za narod-nostna vprašanja pri nemškem poslanstvu v Zagrebu dr. Hruschka.

— Skrb za zdravje srbskega kmeta. Srbski ministriški predsednik general Ne-dić je izdal naredbo o zatvoritvi vseh vaških krm, razen takih, ki služijo po svojem položaju odgovarjajoči prehrani in okrepitvi potnikov. Poleg tega namerava srbska vlada proglasiti za vasi več manj-sih mest, ki ne zaslužijo tega imena. Za to naredbo niso bili toliko merodajni go-spodarski razlogi kakor stremeljenje, da se ohrani srbski kmetički stan zdrav.

— Prijave terjatve proti bivši Jugosla-viji. Ravnateljstvo Nemške državne banke je objavilo razglas o prijavi terjatve in pravic proti bivši Jugoslaviji. Devizne dr-žave morajo svoje terjatve in pravice proti bivši jugoslovanski državi z vsem obnoč-jem vključno vse obrate, zavode in fonde prijaviti pri zavodih Državne banke v Berlinu, devizni oddelk, kontrola dobave in sicer najkasneje do 31. decembra 1941. Prijaviti je treba terjatve iz blagovne-ga prometa in založnic, za katere je bivša Ju-goslavija jamčila kot dolžnika vsteviti vsa jugoslovanska, bosanska, kranjska, dal-matinska, hrvaško-slavonska, črnogorska in srbska posojila, blagajniške zapise in dr-žavne zakladne listine kakor tudi 4/3 za-stavnice in obligacije Državne hipotekarne banke uprave fondov v Beogradu iz leta 1910 in 1911.

— Nesreče. Včeraj so prepeljali v lju-bljansko bolnico več resno ranjenih pones-rečenec. Marija Erman, 67letna posest-nica iz Podboršta pri St. Rupertu, je padla z lestve in si zlomila desno nogo. — Stan-ko Nosan, 21-letni sedlarski pomočnik iz Ribnice, se je po nesreči sunil v desno oko ter se hudo ranil. — Frančiška Petrič, 67-letna žena posestnika iz Unca pri Rakku je padla s podstrežja in si zlomila levo nogo. — Janeza Škofa, 5-letnega sina po-sestnika iz Horjula je brcnil konj v glavi;

— Izmenjava blaga med Hrvaško in Nemčijo. V okviru nedavno sklenjene prve nemško-hrvaške trgovinske pogodbe to dobavljala Hrvaška Nemčiji les, kože, to-bak, živilo, sadje, soljivo, vino in indu-strijske sirovine. Nemčija bo pa dobavljala Hrvaški stroje, tehnične pripomočke, industrijske sirovine, nekatere industrijske proizvode ter farmacevtske in kemične iz-delke. Poleg tega bo dala Nemčija Hrvat-ski na razpolago vse potrebno za zgradit-ve in pospešitev hrvaške kmetijske in industrijske proizvodnje.

— Svečana otvoritev nemške gimnazije v Osljeju. Poročali smo že, da je dobil Osljejski poleg »nškega učiteljskega« nem-ske gimnazije, ki ima blizu 1.000 dijakov. Svečani otvoritvi sta prisostvovala tudi vodja nemške narodnostne skupine na Hr-vatskem Altgayer in referent za narod-nostna vprašanja pri nemškem poslanstvu v Zagrebu dr. Hruschka.

— Skrb za zdravje srbskega kmeta. Srbski ministriški predsednik general Ne-dić je izdal naredbo o zatvoritvi vseh vaških krm, razen takih, ki služijo po svojem položaju odgovarjajoči prehrani in okrepitvi potnikov. Poleg tega namerava srbska vlada proglasiti za vasi več manj-sih mest, ki ne zaslužijo tega imena. Za to naredbo niso bili toliko merodajni go-spodarski razlogi kakor stremeljenje, da se ohrani srbski kmetički stan zdrav.

— Prijave terjatve proti bivši Jugosla-viji. Ravnateljstvo Nemške državne banke je objavilo razglas o prijavi terjatve in pravic proti bivši Jugoslaviji. Devizne dr-žave morajo svoje terjatve in pravice proti bivši jugoslovanski državi z vsem obnoč-jem vključno vse obrate, zavode in fonde prijaviti pri zavodih Državne banke v Berlinu, devizni oddelk, kontrola dobave in sicer najkasneje do 31. decembra 1941. Prijaviti je treba terjatve iz blagovne-ga prometa in založnic, za katere je bivša Ju-goslavija jamčila kot dolžnika vsteviti vsa jugoslovanska, bosanska, kranjska, dal-matinska, hrvaško-slavonska, črnogorska in srbska posojila, blagajniške zapise in dr-žavne zakladne listine kakor tudi 4/3 za-stavnice in obligacije Državne hipotekarne banke uprave fondov v Beogradu iz leta 1910 in 1911.

— Nesreče. Včeraj so prepeljali v lju-bljansko bolnico več resno ranjenih pones-rečenec. Marija Erman, 67letna posest-nica iz Podboršta pri St. Rupertu, je padla z lestve in si zlomila desno nogo. — Stan-ko Nosan, 21-letni sedlarski pomočnik iz Ribnice, se je po nesreči sunil v desno oko ter se hudo ranil. — Frančiška Petrič, 67-letna žena posestnika iz Unca pri Rakku je padla s podstrežja in si zlomila levo nogo. — Janeza Škofa, 5-letnega sina po-sestnika iz Horjula je brcnil konj v glavi;

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnicah ob 16. 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30. 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA TELEFON 22-41
Film o ljubeni teko preizkušene-ga dekleta.

Tajna ljubezen
Alida Valli, Fosco Giachetti, Vivi Gioi, Osvaldo Valenti, Bella Starace, Camillo Pilotto itd.

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Samo še danes romantična ljubavna zgodba v okviru tajinstvenih maskevanj

Znamenje Robin Hooda
Ramon Fereza, Lupita Gallardo, Martinez Casado.

KINO UNION TELEFON 22-21
Najboljše v celofilm storitve

Krvava roža
Georges Flamant, Paul Amiot, Camille Apolloni

Večerna predstava radi koncerta odpade!

rana je precej nevarna. — Hudo ranjena je tudi 44-letna Jožefa Murovec iz Zgornje Siške, ki je padla, ko je vstopala na tram-vaj na Celovski cesti. Pretresena ima mož-gane, rano na glavi in tudi notranje rane. Kako je prav za prav prišlo do ne-sreče, se ne spominja dobro.

Iz Ljubljane

—lj Nova pilnarna. Več obširnih član-kov smo že objavili o novih regulacijskih načrtih za Ljubljano, med drugim smo pa zadnjič pisali, da projektanta osnutka »Emona 2000« predlagata premetitev pil-narne na ogalno zemljišče med novo kro-vo cesto in južno železnico vzhodno od Ze-lene jame, torej v našo izrazito industrijsko četrt. Pri tem smo pa prezrli, da je stavbišče za novo pilarno že več let kup-ljeno v Mostah poleg tovarne Saturnus. Stavbišče meri 24.000 kv. m, kar bo po-polnoma zadostovalo za res sodobno pil-narno. Že danes pa na tem stavbišču ob-rotuje destilacijska naprava za katran, ki je postavljena v soglasju s celotnim načr-tom razporeditve posameznih namerna-vnih stavb tako, da ne bo prav nič ovirala nameravanega zidanja drugih poslopj.

Projektanta osnutka »Emona 2000« toraj predlagata premetitev pilnarne prav tja, kjer je stavbišče zanj že last mestne ob-štine ter je to stavbišče tudi namenjeno za novo pilnarno. V sedanjih razmerah pa se-veda ni mogoče misliti na zidanje nove pil-narne, ne toliko zaradi denarnih razmer kot zaradi pomanjkanja gradiva, pred-vestem pa železa in samotnega materiala. Sicer je vprašanje že sedaj pereče, ker bodo peči, postavljene l. 1934., kmalu po-trebne generalnega popravila. Zamenjati bo treba sicer le one samotne dele, ki so že okrog 7 let nepretgoma v ognju. To delo pa bi trajalo najmanj 4 do 5 mesecev. Za ta čas popravil pa pilnarna nima dovolj rezervnih naprav, da torej moramo začeti misliti na novo pilnarno.

—lj O mestnih dolgovih Ljubljanskih smo na sv. Miklavža dan pri poročilu o račun-skem zaključku za l. 1941-42 pisali, da se je Ljubljana lani zadolžila za 5.800.000 din. Po računskem zaključku je ta številka po-polnoma pravilna, ker računa s stanjem 31. marca t. l. Toda v tem računu je ra-čunano tudi posojilo 15 milijonov din za razne mestne investicije, ki je bilo definitivno zaključeno pri SUZORju v Zagrebu. SUZOR je po pogodbi res mestni občini nakazal že 4. oktobra 1940 prvi obrok v višini 1.500.000 din, a ostanka v znesku 13.500.000 din mestna občina Ljubljanska ni nikdar dobila in ga tudi ne bo dobila. Šele v sedanjem proračunskem letu je v razpadom Jugoslavije prenehal tudi SU-ZOR, cesar pa 31. marca še nikoli ni mogel vedeti. Ker torej mestna občina Ljubljanska teh 13.500.000 din ni in ne bo dobila, je triti stanje njenih posojil danes za ta zne-sk boljše, kakor je razvidno v zaključnem računu za l. 1941., kjer bo naveden samo še znesek 1.500.000 din, kolikor tudi ta ne bo do 31. decembra t. l. vrnjen.

—lj V tivoliskem gozdu poje sekira. V tivoliskem gozdu imajo mestni gozdarji in drvarji leto za leto dovolj dela. Prejšnja leta so podirali ostarele smreke, ki jih je načel lubadar. Znano je, da je lubadar ze-lo nevaren škodljivec, ki se hitro širi. Da ne naplata se zdravih dreves, je treba skrb-no pospraviti tudi vejave bolnega dreva. Smrekove veje so navadno sežgali v gozdu. Izhiranih je pa tudi že precej dreves listav-

cev, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

—lj Smetišče na Ajdovščini. Na vseh najbolj živahnih križiščih imamo zljaz ne-navadne »paviljončke«, ki jih pač niso ustvarili arhitekti — kolibe kostanjarjev. Na njih res ne smemo iskati lepote in ne n. pr. zahtevati, naj bo kostanjarjska koliba na Marijinem trgu v slogu baročne okoli-ce ali na Ajdovščini v slogu Smoletove hiše. Vendar je dovoljena tudi estetu be-seda; sicer ga lahko imenujemo preprosto prijatelja snage. Sama kostanjarjska koliba ne bode toliko v oči kakor z luščinami in papirjem zasmetena tla. Menda ljudje tam pogrešajo kosarico za smeti, sicer pa marsikje ne vidijo kosaric za odpadke in jim je snaga deveta briga. Skoraj bi ka-

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

—lj Smetišče na Ajdovščini. Na vseh najbolj živahnih križiščih imamo zljaz ne-navadne »paviljončke«, ki jih pač niso ustvarili arhitekti — kolibe kostanjarjev. Na njih res ne smemo iskati lepote in ne n. pr. zahtevati, naj bo kostanjarjska koliba na Marijinem trgu v slogu baročne okoli-ce ali na Ajdovščini v slogu Smoletove hiše. Vendar je dovoljena tudi estetu be-seda; sicer ga lahko imenujemo preprosto prijatelja snage. Sama kostanjarjska koliba ne bode toliko v oči kakor z luščinami in papirjem zasmetena tla. Menda ljudje tam pogrešajo kosarico za smeti, sicer pa marsikje ne vidijo kosaric za odpadke in jim je snaga deveta briga. Skoraj bi ka-

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

—lj Smetišče na Ajdovščini. Na vseh najbolj živahnih križiščih imamo zljaz ne-navadne »paviljončke«, ki jih pač niso ustvarili arhitekti — kolibe kostanjarjev. Na njih res ne smemo iskati lepote in ne n. pr. zahtevati, naj bo kostanjarjska koliba na Marijinem trgu v slogu baročne okoli-ce ali na Ajdovščini v slogu Smoletove hiše. Vendar je dovoljena tudi estetu be-seda; sicer ga lahko imenujemo preprosto prijatelja snage. Sama kostanjarjska koliba ne bode toliko v oči kakor z luščinami in papirjem zasmetena tla. Menda ljudje tam pogrešajo kosarico za smeti, sicer pa marsikje ne vidijo kosaric za odpadke in jim je snaga deveta briga. Skoraj bi ka-

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

—lj Smetišče na Ajdovščini. Na vseh najbolj živahnih križiščih imamo zljaz ne-navadne »paviljončke«, ki jih pač niso ustvarili arhitekti — kolibe kostanjarjev. Na njih res ne smemo iskati lepote in ne n. pr. zahtevati, naj bo kostanjarjska koliba na Marijinem trgu v slogu baročne okoli-ce ali na Ajdovščini v slogu Smoletove hiše. Vendar je dovoljena tudi estetu be-seda; sicer ga lahko imenujemo preprosto prijatelja snage. Sama kostanjarjska koliba ne bode toliko v oči kakor z luščinami in papirjem zasmetena tla. Menda ljudje tam pogrešajo kosarico za smeti, sicer pa marsikje ne vidijo kosaric za odpadke in jim je snaga deveta briga. Skoraj bi ka-

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-nom, ki iščejo pomoči na mestnem social-nem uradu. Precej kuriva pa porabi tudi mestna vrtnarija za ogrevanje rastlinja-kov.

ce, predvsem kostanja. Zdal so se lotili podiranja starih, debelih kostanjev, ki ima-jo še precej lesa, ki ga bodo lahko dobro uporabili za dugo, kar je pa slabša, za kurivo. Drva razdelujejo revnim mešča-n

Zmogljivost japonske industrije

Zadnja leta je bil dosežen napredek v proizvodnji letal, avtomobilov in ladij

Vojna med Japonsko in USA je sprožila vprašanje industrijske moči obeh držav. Sodobna vojna je tako ozko povezana z industrijo, posebno se z železarsko in motorno proizvodnjo, da močno preseneča smelost in naglica, s katerima je Japonska napovedala vojno državi, ki se po naša z najmočnejšo težko in motorno industrijo na svetu, ki jo zalagajo neizčrpna bogastva lastnih pokrajin.

Splošno je znano, da Japonska nima mnogo sirovin. Japonsko ljudstvo ne živi v izobilju. Na drugi strani pa je tudi splošno znano, da se sodobne vojne ne odločajo samo z mehaničnimi sredstvi in z zlatom.

Industrija in sirovine

Ze leta si skuša Japonska počasi in vztrajno zagotoviti virov sirovin, da tako podpre razvoj svoje mlade industrije. To je tudi smisel japonske ekspanzije v Mandžurijo in na Kitajsko. Japonska ima v svoji zemlji dovolj bakra in premoga, primanjkuje ji pa železa, svinca, kositr in cinka. Zelo malo proizvaja mangana, živega srebra in wolframa, nič niklja in le 800.000 ton petroleja.

Japonska je uvažala iz Zedinjenih držav blaga v vrednosti preko 4 milijarde lir. Med njim največ starega železa in jekla, neokisane petroleja, olja za goriva, bencina, avtomobilov, svinca in aluminija. Zedinjene države so zato smatrale, da imajo v svojih rokah ključ, s katerim morejo ukrotiti mladi in žilavi narod vzhoda.

Vojna brez petroleja, brez železa, brez premoga in brez motorne industrije in ladjedelništva ni mogoča in kakor kaže je bil Roosevelt prepričan, da bo Japonska v skorajšnjem trenutku popustila. Zgodilo se je pa drugače. Japonska ni samo pred leti začela svoje počasne ekspanzije proti bogatejšim državam, temveč je tudi že preučevala in delno tudi uresničila del svojega programa industrializacije. Velik napredek je bil dosežen zlasti v proizvodnji letal, avtomobilov in ladij.

Prvo vprašanje, ki ga je morala japonska vlada rešiti pri izvajanju svojega načrta, je bilo vprašanje preskrbe s petrolejem in rudninami olji.

Petrolej

Po ameriških podatkih objavljenih leta 1938. potrebuje Japonska letno 4 do 5 milijonov ton petrolejskih proizvodov. Kakor smo že omenili, jih proizvaja doma le 800.000 ton. Enako količino jih je dobivala z ruskega dela otoka Sahalina, ostalo pa je uvažala iz Zedinjenih držav in Nizozemske Indije. Leta 1938. je Japonska uvažala iz Zedinjenih držav 4.3 milijona ton petroleja. V novem času, ko je že občutila angleško in ameriško obkroževanje, je skušala doseči sporazum z Nizozemsko Indijo, toda zaradi nasprotovanja Amerike se ji to ni posrečilo. Japonska vlada je tak razvoj predvidevala že pred leti. Računajoč na precejšnjo proizvodnjo premoga, je deloma že zgradila, deloma pa še gradi velike naprave za proizvodnjo sintetičnega bencina iz premoga. Ko bodo vse naprave zgrajene, bodo letno dajale nad 2 milijona tekočega goriva.

Ker se je odločila za vojno, je torej verjetno, da je Japonska že premagala hudo oviro preskrbe s petrolejem in bencinom. Kar se pa tiče železarske industrije in proizvodnje motorjev, so statistični podatki in poročila že nekaj časa nepopolni, za nekatere panoge, kot n. pr. za gradnjo ladij, pa sploh manjkajo. Za avtomobilsko in letalsko industrijo se ve le toliko, da sta v začetkih svojega razvoja in da so se do nedavnega predstavljale to delavnost na Japonskem-ameriška podjetja med njimi predvsem Ford in General Motors. Obe podjetji sta zgradili velike montažne tovarne in si ustvarili veliko trgovsko omrežje. Z njima ni mogla tekmovali nobena domača industrija, ker sta jo že v začetku onemogočila. Sicer je pa bilo avtomobilov še pred desetimi leti na Japonskem tako malo, da ni bilo vredno ustanovljati velike industrije motorjev.

Japonski avtomobilizem

L. 1930. je bilo na Japonskem v prometu le 98.500 avtomobilov in 25.000 motornih koles. Leta 1937. se je število avtomobilov povzpelo na 147.200 in število motornih koles na 52.000. Po približnih računih je Japonska imela l. 1939. v prometu 170.000 avtomobilov in okoli 70.000 motornih koles. Največje število avtomobilov in motornih koles je bilo ameriškega izvora, saj se je domača proizvodnja uveljavljala šele od l. 1935. naprej. Podrobna statistika kaže, da je bilo l. 1930. izdelanih na Japonskem 371 avtomobilov, l. 1931. — 531, l. 1932. — 675, l. 1933. — 1808, l. 1934. — 2845, l. 1935. — 6800, l. 1936. — 9632, l. 1937. — 14.430 in l. 1938. — 30.000. Prva japonska znamka avtomobilov je bil »Toyota avtomobil«, izdelan l. 1935. Sledil mu je l. 1937. »Nissan avtomobil«. Obe podjetji je financiral poseben vladni konzorcij. Nedavno se jima je pridružila še Tokijska avtomobilska industrija, ki proizvaja motorna vozila specialno za Dieslovimi motorji. Vojaške in velike tovarne avtomobile izdelujejo kovinske industrije »Mitsubishi«, »Hitachi«, »Keigai«, med njimi proizvaja prva tudi tanke.

Naprave Avtomobilske industrije, katere delniška glavnica znaša 70 milijonov jen, so v Tsurumi, Kawasaki in na Koreji. Dve novi avtomobilski tovarni je Japonska zgradila v Mandžukuu in sta obe specializirani za izdelovanje Dieslovih motorjev, deloma z dovoljenjem Kruppa in Boscha.

V proizvodnji avtomobilov so Japonci pokazali veliko vnemo in žilavost. V kratkem času se jim je posrečilo izriniti z domačega trga ameriško konkurenco, resno so začeli tekmovali tudi z vso ostalo vzhodnoazijsko avtomobilsko industrijo. Po statističnih podatkih finančnega ministrstva so Japonci l. 1939. izvozili že 5684 avtomobilov, 1380 motornih šasij, 5383 stotov avtomobilskih sestavnih delov in skupni vrednosti 54 milijonov jen. V enem letu so tako zvišali vrednost svojega izvoza za 44 milijonov jen.

Božič brez božičnih drevesc

Opustimo to navado, ki nam vsako leto napravi precejšnjo gospodarsko škodo

Ljubljana, 12. decembra.

Dobrosrčni ljudje imajo ta mesec veliko hvalečnih priložnosti, da pokažejo svojo dobroto in plemenitost. Miklavž, božič, novo leto, pa morda še kateri dan, ko goduje znani svetniki (Štefan, Ivan itd.), so že po starih običajih dnevi darežljivosti, dnevi ljubeznivih pozornosti do soljuli. Da kljub spremenjenim razmeram, ko je treba zlasti v družinah, živčih od mesečnih in tedenskih pičilni zaslužkov, dvakrat premisliti vsak izdelek za vse, kar ni neposredno namenjeno hrani in obleki, smisel za letošnje navade ni zamrl, nam je pričalo miklavževanje. Res se je Miklavž letos bolj skromno obnašal, toda še vedno je vsaj s cenenimi in danes še splošno dostopnimi dobrotami, zaviti v nepogrešljiv redni papir in povezani s srebrnimi in zlatimi trakovi, razveseljeval mlade in odrasle, očete, mame in otroke, zaljubljenice in prijatelje, ki so dostopni za razumevanje dobre misli.

Toda Miklavž se je že vrnil v nebesa... S Kongresnega trga so podstili vso navlako papirja, smeti in odpadkov, ki jih je prešerno zapustil v spomin smetarjem mestne občine. Tudi iz izlozbo so večinoma pospravili vse njegove pripodobne, ki bodo sedaj čakale do prihodnjega leta, da zopet izpolnijo svojo dolžnost. Mnogo sprememb pa le ne bo, saj se darila, ki jih je raznašal Miklavž, hvaležno blago tudi za božična obdarovanja.

Tako se je približal božič. Čeprav v skromnejšem obsegu, ga bomo tudi letos praznovali po ustaljenih navadah.

Božično drevesce - tuj običaj

Praznovanje božičnih praznikov je pri raznih narodih združeno s svojstvenimi običaji. V dolgih stoletjih so se izoblikovale navade, ki so zrasle iz pojmovanja določene sredine in njenih posebnih življenjskih pogojev.

Glede božičnega drevesca ugotavljajo zgodovinarji, da ga moramo smatrati za naslednika prastare navade, ko so ob velikih praznikih okrasili hiše oziroma veselične prostore z zelenimi velikokrat bogato razraslimi in tudi cvetočimi listi. Rimljani so uporabljali lovorjave vejice in oljko.

Sekanje drevesc

velika gospodarska škoda

Toda ne samo kot običaj, temveč tudi iz drugih, gospodarskih, razlogov, moramo odklanjati uporabljanje smrek in jelk za praznovanje božiča. Dobavljalci za mestni trg jih skušajo prodati čim več. Da se jim to ob številni konkurenci posreči, morajo sekati pač najlepša lepo rasla drevesca. Tako drevesca pa rasejo le v negostih gozdnih nasadih. Z izsekavanjem se nedorastli drevesci nastajajo praznine in gozd ne bo nikdar prinesel dohodkov, ki bi jih v primeru, da bi pustili smrekam popolnoma dorasti.

Ponekod je sicer izsekavanje zdravo in za gozd koristno. Velja to predvsem za kraje, kjer je gozd pregošč. Stokovnjaško redčenje gozdov in odstranjevanje manjših primernih drevesc je celo priporočljivo. Nekateri tudi priporočajo sekati vrhove starih že odraslih dreves, kar je pa zlasti v zimskem času združeno s posebnimi težavami in ga morejo opravljati le vajene, izurjene roke.

Tisti, ki iščejo zaslužka s prodajo božičnih drevesc, pa ne nasvetje le malokdaj upoštevajo, ker jih pri delu vodi večinoma stremiljenje, da bi dosegli čim več zaslužka. Ne samo pri nas, tudi drugod so oblastva, ki so ugotavljala vedno večjo škodo, ki jo prizadevajo taki malomarni izsekovalci, skušala preprečiti nadaljnje nesamnetno izrabljanje mlajega gozda.

Pri nas veljavne odredbe glede sekanka drevesc

Ze leta 1927. je tedanji veliki župan bivše ljubljanske oblasti izdal posebno naredbo in prepovedal sekane glastih drevesc za božična drevesca, če bi se s takim sekanjem ogrožal ali oviral razvoj ali obstoj gozdov. Kasneje je bivša banska oblast to prepoved pomnila in določila, da se smejo sekati samo drevesca, kjer se čistijo in redčijo gozdovi. Nadzorstvo nad tem je naloženo občinam, ki morajo izdati izvorna potrdila, s katerimi se morajo potem prodajalci izkazati na trgu nadzornim tržnim organom. V primeru dvoma mora občina zadevo prijaviti okrajnemu glavarstvu, oziroma če gre za množino nad 300 dre-

vesc, mora napraviti vselej prijavo. Okrajno glavarstvo je potem dolžno izvršiti vse potrebne poizvedbe. Vsa drevesca, ki se prevažajo oziroma trgujejo brez izvornega potrdila, se zaplenijo.

Dobro mišljena uredba pa se je v praksi izkazala za nezadostno. Bolje bi vsekakor bilo poveriti nadzorstvo in določiti kot instanco, ki bi dajala izvorna potrdila ter nalozorovala sekane, predvsem gozdana oblastva. Zlorabe s sekankami drevesc so se vršile še v naprej in na ljubljanski trg, ki je porabil mnogo tega blaga, so dovažali ogromne količine drevesc, ki jih mnogokrat niti niso vseh razprodali.

Tako so oblastva bila postavljena pred alternativo, da poostre nadzorstvo ali pa trgovanje s smrekami popolnoma prepovedo. Glede prepovedi so prišli do spoznanja, da bi se ne mogla odrediti.

Opustimo to navado

Zato je pač utemeljen poziv, naj se pri nas opusti praznovanje božiča s postavljanjem božičnih drevesc. S tem bomo preprečili tudi veliko gospodarsko škodo, ki jo leto za leto utrpimo z izsekavanjem drevesc. Mnenje, da ni mogoče več praznovati božiča brez drevesca, je nevdružljivo, saj imamo mi sami dovolj drugih lepih navad, ki so še dandanes cenjene po našem kmečkem podeželju.

Komur pa to ne zaustuje, pa bo še vedno našel mnogo drugih možnosti, da za božič razveseli svoje in bližnjega ter si ustvari prijeten občutek stornjenega dobrega dela. Rdeči križ vam bo na primer zelo hvalečen, če mu namesto izdatka za nakup drevesca nakažete v gotovini ali v blagu odgovarjajoč znesek. S tem boste pripravili nekaj skromnega, vendar zelo potrebnega veselja tudi tistim našim rojakom, ki bodo letos praznovali božične praznike daleč od svojih domov.

Sreča ga je preganjala

Nesreča preganja mnoge ljudi. Zelo redki so pa primeri, da bi preganjala človeka sreča. Tak redek primer so imeli v severnoameriški državi Illinois. Tam so našli nedavno mrtvega 96letnega starca. Pot ga je vodila čez potok, pa je padel vanj in utonil. V njem so spoznali Jamesa Krucka. Njegova tragična smrt je vzbudila tem večjo pozornost, ker ga je doletela v potoku, ko ga je hotel nič hudega sluteč prečkati. V svojem dolgem življenju je pa b'l Kruck opetovano v mnogo večji nevarnosti, a vedno je srečno odnesel pete.

Leta 1912. se je vozil z nesrečnim parnikom »Titanic«, ki se je potopil in potegnil seboj na dno morja 1490 potnikov. Kruck je bil med redkimi rešenimi potniki. Kmalu potem se je vračal v Ameriko in doživel je železniško nesrečo, ki je zahtevala mnogo človeških žrtve, njemu se pa ni zgodilo nič hudega. Leta 1918. je bil Kruck na krovu »Lusitanie« in zopet se je srečno rešil. Pozneje je padel iz tretjega nadstropja, toda sreča je hotela, da je priletel na bale bombaža pod oknom; tako da je ostal nepoškodovan. Končno ga je pa doletela smrt tam, kjer jo je najmanj pričakoval.

1000 finskih otrok na Dansko

Na posvetovanje danske organizacije Finnlandshjaelpen je bilo poslanih ob koncu novembra 1000 finskih otrok na Dansko. To je prva skupina osirotelih otrok finskih vojakov. Razmeščeni bodo za pol leta po zasebnih hišah na kmetih. Med potjo se bodo v skupinah po dvesto nekaj dni mudili v Kopenhagenu, potem bodo po poslani naprej. Skrb za nje prevzame na Danskem organizacija Lotta, ki ji bo poverjeno tudi nadzorstvo na njihovo vzgojo in izobrazbo.

Nadaljnja navodila za racionirano prodajo tekstilij, oblačilnih predmetov in obutve

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je 5. t. m. izdal novo okrožnico k predpisom o racionirani prodaji tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov. Ta okrožnica določa naslednje:

Prodaja tkanin na točke

Ce nastanejo pri računanju točk (odrezkov), ki jih je treba odrezati od osebnih kupčevke oblačilne izkaznice, ulomki točk, kar se lahko zgodi, če gre za nakup tekstilnega blaga v dolžini izpod enega metra, se taki ulomki ne upoštevajo, če dajo manj kakor 5 desetih točk, sicer se pa računajo kot celo točka. Ce nekdo n. pr. kupi 20 cm tkanine, za katero je treba oddati 2 točki za meter, bi moral oddati 0.4 točke; ker pa je to manj kakor 5 desetih točk, se točke ne računajo. Nadalje navaja okrožnica primer, da nekdo kupi 3.4 m volne ne tkanine v širini 100 cm in v teži 200 g na tekoči meter (pri nakupu take tkanine je treba oddati 8 točk za meter). Točni račun bi v tem primeru dal 27.2 točke, računa pa se 27 točk. Ce pa nekdo kupi 3.45 cm dotičnega blaga, da točni račun 27.6 točke; v tem primeru pa se računa 28 točk.

Prijava uvoženega racioniranega blaga

Uvozniki, ki po 30. novembru uvozijo tekstilne izdelke, oblačilne predmete in obutve, morajo sprejem blaga, ki je racionirano, takoj prijaviti Zbornici za trgovino in industrijo ter o tem obvestiti Visoki komisariat. Istočasno morajo vpisati dotično blago v breme v registru za prejem in oddajo.

Izdanje nabavnice trgovcem

Trgovinsko industrijska zbornica bo trgovcem, ki prodajajo občinstvu, na predložene odrezke in odkupne bone izdajala nabavnice za toliko točk, kakor si trdke želijo na posamezno nabavnico, seveda pod pogojem, da skupno število točk teh nabavnice ustreza točkam predloženih odrezkih in nakupnih bonov po listih za zbiranje oddanih točk. Tiskovina nabavnice (bonov za dvig) je tako urejena, da si bo zbornica lahko pridržala kopijo.

Tiskovine za ugotovitev zaloga

Glede na prvo okrožnico Visokega komisariata z dne 24. novembra, s katero so bile dostavljene tiskovine za ugotovitev zaloga, pojasnjuje nova okrožnica, da se je pri tem načelno ravnati po istih kriterijih, kakor pri tiskovini za inventar po zalozah na dan 29. septembra. Prijavitelj mora predložiti tiskovino v treh izvodih, kakor je to že določeno v navedeni okrožnici. En izvod vrne zbornica prijavitelju s potrdilom.

Tiskovino »seznam in točke tekstilnih izdelkov oblačil in obutve« morajo sestaviti vsi industrijski, obrtniki, veletrgovci (uvozniki), detaljisti (s prošnji vred) in vsi depozitanti, da je mogoča evidenca v blagu, ki je pri njih.

Blago na potu

Za blago na potu je dolžan napraviti prijavo pošiljatelj, razen če mu je znano, da je namembnik blago prevzel. Da se prepreči dvojna prijava blaga na potu, naj namembniki, ki niso obvestili pošiljatelja o prevzemu in bodo sami prijavili blago, prejeto pred 30. novembrom, takoj sporočijo pošiljatelju, da so prijavili dotično blago kot blago, ki se nahaja pri njih. Pošiljatelj, ki je moral tako blago prijaviti, mora popraviti prijavo.

Okrožnica poudarja, da je treba posebej sestaviti tiskovino inventarja za vsako podjetje, vsako zalogo, prodajalno, skladišče, delavnico itd. V tiskovinah mora biti inventarizirano vse blago zaloge z onim, ki se nahaja izven podjetja, a ki spada k podjetju. S tem je mišljeno, da je treba navesti tudi morebitne zaloge pri privatnikih, trgovskih potnikih, zastopnikih in sploh pri vseh, ki niso dolžni prijaviti zaloge na dan 30. novembra.

Surovine in polizdelki

Kakor pri ugotovitvi zaloga 29. septembra, tako so tudi pri ugotovitvi zaloga 30. novembra izključene surovine, polizdelki in

izdelki, ki niso namenjeni prodaji, ker jih je treba dodeliti pri podjetju (barvar n. pr. ne bo smel prijaviti blaga, tudi blaga tuje lastnine, če ga še barva ali ga mora še barvati). Tako blago, ki 30. novembra ni bilo prijavljeno od nikogar, bo producent ali trgovec prevzel v breme in knjižil kot prispelo blago tedaj, ko mu ga barvar izroči.

Kdor ne bo dal točnih podatkov, ga zadenejo sankcije iz čl. 4. naredbe z dne 7. oktobra (Službeni list št. 82). Kazen znaša do 5000 lir, v hujših primerih, pa se izreče zapor do 6 mesecev.

V »seznamu in točkah« se ne smejo vnesti predmeti, izdelani ali pravilno naročeni za vojaške uprave, prav tako predmeti vezani na izvoz na podlagi dovolil in pravihnil dodelitev. Za take izdelke je sestaviti ločen seznam in ga poslati zbornici, ki obvesti Visoki komisariat. Če bi se iz katerega koli vzroka ti predmeti ne uporabili v prvotne svrhe, jih je treba prijaviti v 24 urah od trenutka, ko so postali prosti za notranji konzum.

Izvršitev starih naročil

Ze v okrožnici z dne 24. novembra je bilo pojasnjeno, da bo Visoki komisariat dovolil producentom in grosistom, da izročijo blago onim detaljistom, ki dokažejo, da so naročila za blago poslali pred 29. septembrom. Z okrožnico z dne 24. novembra je bil ta predpis raztegnjen tudi na vsa naročila tekstilnega blaga, manufakture in obutve, ki so bila izročena pred 31. oktobrom in je bilo zbornici dovoljeno, da sme na nujnost poslati prošnje naprej, tudi če nimajo potrebne izjave od strani dobaviteljev, da bodo blago dobavili v teku letošnjega leta. Zaradi hitrejšega poslovanja je z novo okrožnico odredeno: a) zbornica se pooblašča, da lahko izdaja dovoljenje za izročitev omenjenega blaga, kadar iz listih izhaja, da je prošnja utemeljena in zanesljiva; b) zbornica bo poslala Visokemu komisariatu le one prošnje, katerih listine lahko vzbudijo dvome. Visoki komisariat pa bo rešil tiste prošnje, ki so bile že dostavljene. Zbornica bo pohitela z obravnavo prošnji, ker je treba upoštevati, da si morajo podjetja nabaviti novo zalogo do konca leta.

Predhodna naročila blaga

Detaljisti lahko dobaviteljem (proizvajalcem ali grosistom) predložijo predhodna naročila in ni treba, da imajo ob trenutku naročila že nabavnice. Dobavitelj mora zahtevati nabavnice tedaj, ko je blago pripravljeno za prevzem, vsekakor pa pred oddajo blago in pred izstavitvijo fakture.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 13. DECEMBER 1941-XX.
7.30: Poročilo v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanshčini. 12.15: Koncert saksofonista Miloša Zihlerja. 12.40: Sekstet Jandoli. 13.: Napoved časa — poročila v italijanshčini. 13.15: Komunikacije Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Operetna glasba — Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica — sodelovanjem sopranistke Drage Sok in tenorista Janeza Lipuške. 14.: Poročila v italijanshčini. 14.15: Adamičev Mali orkester. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove gramofonske plošče Cetra. 18.: Ivanka Velikona: Gospodinjstvo delo v zimskih večerih, slovensko predavanje za gospodinjstvo. 19.30: Poročilo v slovenščini. 19.45: Slovenska glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanshčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona ETAR: Fedora, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini. 20.30: Pestra glasba. 22.45: Poročila v slovenščini.

DOBRA DRUŽBA

Sodnik: »Obtoženec, zdi se mi, da zahajate v slabo družbo.«
Obtoženec: »Nikakor ne, gospod sodnik. Občujem večino za redarji, orožniki, sodniki in državnimi tožilci.«

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

— Saj midva ničesar ne tihotapiva. Če so nama dovolili odpotovati iz Anglije, je to dokaz, da nisva ničesar zakrivila proti angleškim carinskim predpisom.

— Proti angleškim carinskim predpisom ne, toda ne pozabite, da smo tu v Španiji.

— No torej, — je dejala Pickmannova, — da ti gospodje cariniki ne bodo brskali po mojih oblekah, jih razobesim raje po kajuti.

Pickmannova je očividno pretiravala, govoreč o svojih oblekah, kajti njena garderoba prav tako kakor moja ni bila prenapolnjena. A njen mož je imel samo dve obleki in še kakšni obleki: bili bi še najbolj prikladni za Billa Sharperja ali za Manzano. Videlo se je, da sta živila Pickmannova zelo slabo pred »poslom«, ki naj bi jima prinesel bogastvo... Vse, kar sta imela zdaj s seboj na potovanju, je bilo novo: kovčgi, obleke, perilo, obutve... Preskrbela sta si bila vse to v naglici, ko sta jo morala urno popihati iz Londona.

Sicer je bilo pa dokaj čudno, da sta mogla pobegniti iz Londona, kajti novice so pisale o njima še preden sta se vkrcala na ladjo... Drzna tatvina v Angleški banki je bila vzbudila veliko pozornost,

dvignila je bila mnogo več prahu, nego tatvina demanta, kajti francoski listi, ki sem jih čital z največjim zanimanjem, niso bili priobčili niti besedice o tem, da je moj demant izginil.

Kakšen je bil vzrok tega molka? Ali je bila to past? Mar so hoteli s tem vzbuditi zločincevo zaupanje, da bi ga tako lažje zasačili? Po mojem mnenju se je zdelo upravi Louvra pametneje obvestiti policijo, kakor pa spraviti v javnost vest o tatvini, ki ji je bila zelo neprijetna in v pričakovanju aretacije tatu je najbrž nadomestila ukradeni demant z imitacijo iz stekla.

Med večerjo sta bila Pickmannova še vedno zelo zgovorna, toda bilo je jasno, da sta bila nemirna. Sicer sem si pa prizadeval povečati njun nemir. To je bil del mojega načrta. Pretehtal sem bil vse z iznajdljivostjo Allana Dicksona, hotečega zbegati zločince.

— Ah, kaj! Česa bi se bala? — sem dejal hinavsko. — Vajini dokumenti so v redu, kajne?

— Da, gotovo... čisto v redu, — je zajecjal Pickmann in zardel.

— Torej bo vse v redu... — Sicer pa carinikov najini dokumenti itak ne bodo zanimali.

— Carinikov ne, pač pa policijo!

— Policijo? Mar ima policija pravico vdreti sem?

— Zakaj pa ne? — Pickmann je vzkipe.

— Saj vendar nisem noben zločinec! — je kričnil. — Jaz...

— Pomirite se! Ali je tu sploh treba razburjati se?... Poštenjak ste, dokumente imate v redu... Česa bi se torej bali?

— Ničesar... zares ničesar... Toda ta trenutek sem se spomnil, da sem pozabil preskrbeti vizum za najina potna lista...

— Saj ju ne bodo pregledovali s povečevalnim steklom. Zadostuje pokazati ju in če bi policija slučajno opazila, da nista bila pri odhodu vidirana, poročete, da so v Angliji nekatere znane osebnosti oproščene tve formalnosti... Kaj mislite, da da Lloyd George vedno vidirati svoj potni list, če potuje iz Londona v Cannes ali Pariz?

— Toda jaz nisem Lloyd George...

— Vendar ste pa lahko ugledna osebnost. V Londonu je mnogo Pickmannov... V mestu živi celo Pickmann, ki je prijatelj rodbine Connaughtov, če se ne motim. Da niste morda vi ta Pickmann?

— Ne...

Pickmannova, ki je dotlej molčala, čemur sem se zelo čudil, je smatrala za potrebno pripomniti:

— Midva sva izšla iz skromnih razmer... Opazil sem to — bogme! Pickmannovi ni bilo treba tega šele povedati.

Pickmannova sta bila očividno še bolj neumna, kakor sem mislil. Zdal sem čutil, da bo moja igra z njima lahka.

Ker sta se bila nekoliko pomirila, se mi je zdelo primerno zadati jima pred odhodom prvi udarec z »ubijačem«.

— Spominjam se, — sem dejal raztreseno, — da ste mi oni dan zatrjevali, da je na naši ladji zagazeten potnik... Zdaj vidim, da se niste motili...

— Kaj ste ga videli? — je vprašal Pickmann z drhtečim glasom.

— Da, dobro uro bo tega...

— Zakaj mi pa tega niste povedali prej?

— Ker nisem mislil na to.

— Kakšen pa je?

— Visoke postave, gladko obrti, dokaj eleganten. Zdi se mi, da sem ta obraz že nekje videl. Najbrž v Londonu.